

Az alkalmi nyomtatványok kapcsolattörténeti forrásértékei – módszertani felvetés a brassói szász elit érvényesülési stratégiái nyomán (1650–1700)

Nagy Andor

Eszterházy Károly Egyetem, Történelemtudományi Intézet
tudományos segédmunkatárs, nagy.andor@uni-eszterhazy.hu

A kora újkori alkalmi nyomtatványok a történeti kutatások egy mindeddig kiaknázatlan forráscsoportját képezik. Az olyan nevezetesebb események, mint amilyen a beiktatás, fokozatszerzés, házasság vagy halál, a korabeli városi közösség egymásról készített karrierútjainak emlékeit vetítik elénk, ezért nagy érdeklődéssel fordulhatunk az ilyen dokumentumokat tartalmazó gyűjtemények felé.

A kutatásomat a Fekete-templom Levéltárában (Evangelische Kirche A. B. Kronstadt – Archiv und Bibliothek der Honterusgemeinde) található Joseph Trausch (1795–1871) brassói honismereti gyűjtő és irodalomtörténész kéziratgyűjteményében végzem. Az itt található alkalmi nyomtatványokat feldolgozva egy karrier- és kapcsolattörténeti tematikájú doktori munka bontakozott ki előttem, amelynek segítségével és a témához kapcsolódó egyéb források bevonásával egy újszerű és minden korábbinál teljesebb kép tárulhat elénk a brassói szász patrícius családok életéről.

Ha azonban egy városi elit érvényesülési stratégiáit a történeti hálózatkutatás módszereivel igyekszünk vizsgálni, akkor nem csupán azzal a problémával kerülünk szembe, hogy rendelkezésünkre állnak-e a szükséges dokumentumok, hanem a nagyszámú töredékadattal rendelkező források izoláltan jelenlévő adatelemeinek összekapcsolásával is. A relációs adatbázisok ebben igen hatékony segítségünkre lehetnek.

Előadásomban a módszertani szempontok ismertetése közben arra a kérdésre keresem a választ, hogy a forrásokból kinyerhető adatelemek láncolata miként teszi lehetővé a brassói szász elit kapcsolati hálójának térképszerű bemutatását, egyúttal azt is elemmezve, hogy milyen szempontokat tartottak szem előtt az egyéni (és családi) karrierépítéseik során. Mindezzel együtt pedig érvelni kívánok amellett, hogy a szűkebb közösséghez kötődő kora újkori alkalmi írások szisztematikus feltáró munkájának eredményei a kapcsolattörténeti kutatások számára is új, korábban nem ismert adalékokkal szolgálhatnak, ezért a forráscsoportként való bevezetésüket megfontolásra javaslom.